

Тема 1:

„Кампанията Зрънце любов – как да помогнем на птиците около нас“

Цел: Целта на занятието е да запознае децата с основните видове градски птици и техните проблеми, свързани с изхранването и оцеляването им през зимните месеци.

Задачи:

- децата да знаят основните обикновени видове птици, които могат да срещнат в градска среда и да ги разпознават по снимка;
- да познават причините за намаляването на популацията на обикновените видове птици;
- да разберат защо е необходимо да оказват помощ на обикновените видове птици;
- да могат сами да направят своя хранилка за птици;
- да знаят основните принципи при поставяне на хранилка за птици във външна среда;
- децата сами да анализират значимостта на обикновените видове птици;

Целева група: ученици от III-ти клас (9-10 г.).

Средства и материали:

–**за теоретичната част:** сценарий на занятието, Power Point презентация, прикачена към пакета;

–за практическата част: филм, показващ как се прави хранилка за птици, пластмасова бутилка от минерална вода (0,5 или 1,5 литра), уред за пробождане (ножица, отвертка), въженце с дължина 20-30 см, 2 пръчки с дължина 20-30 см, сурови семена от слънчоглед (неосолени).

Период за провеждане на занятието: препоръчително е занятието да се осъществява през месеците ноември – март, тъй като в този период от годината птиците са най-уязвими, изпитват трудности при намиране на храна и много от тях умират от глад през зимните месеци, защото не могат да поддържат телесната си температура (липсва им енергия).

Методи за обучение: лекция, практическо занимание, филм, дискусия.

Методи за оценяване на постиженията: кратка дискусия в края на занятието.

Методи за обратна връзка: наблюдение на проявеното старание от децата, дискусия за обратна връзка.

Очаквани резултати: Децата да обогатят знанията си по темата за обикновените видове птици, да се научат как сами да си правят хранилка за птици, да се съобразяват със специфичните правила около нейното закачане и в бъдеще да бъдат мотивирани да подкрепят дейностите на БДЗП и по-специално кампанията „Зрънце любов“.

Време: Времетраенето на срещата може да варира. Препоръчително е занятието да се проведе в рамките на 45 минути до 1 час. Когато занятието се провежда в училище и е нужно да се спазва времетраенето на часовете, то може да се

разпредели така:

Теоретична част: 20 мин.

Практическа част (игра или уъркшоп): 15 мин.

Обобщение: 5 мин.

Екскурзия: най-добро часово време за наблюдение на птици е: през летните месеци – от 5:00 ч. до 10:00 ч.; през зимните месеци – от 7:00 ч. до 11:00 ч.

Екскурзията може да се направи и в учебно време, стига това да не ощетява децата откъм полезната за тях почивка. Съветвайте се с учителите на децата, за да организирате нещата по най-добрия начин.

Важно: Екскурзията се организира в отделен ден от занятието!

Профил на доброволеца, който ще осъществява занятието:

Доброволецът трябва да притежава базисни знания за природозащитата в България и орнитологичното богатство на страната. Препоръчително е да притежава знания, свързани с географията, биологията, екологията и защитените местности по Natura 2000. Нужно е да има своя лична мотивация да се занимава с организирането на занятията, да проявява хъс и желание за работа с деца и юноши от всички възрастови групи.

Сценарий на занятието (съдържание):

Днес, докато идвахте към училище, колко птици видяхте? Какви бяха те? Знаете ли имената им? Знаете ли с какво се хранят? Коя е любимата ви птица? А, знаете ли коя е птицата, символ на София? *(Могат да се зададат и други подобни въпроси като не се прекалява с тях, а са по-скоро за въвеждане в темата и начин да накараме децата да мислят в определена посока.)* Птицата, символ на град София,

е **Големият синигер**. Той е много важна птица, тъй като, хранейки се с насекоми, регулира техния брой и така опазва дърветата и някои видове растения. Ето една интересна история – вие обичате да ходите в Борисовата градина, нали? Виждали сте онези голееми, големи дървета – кестените? Може би, докато сте се разхождали, сте забелязали, че листата им пожълтяват и окапват още през юни? Това се дължи на листоминирация молец, който унищожават листата на дърветата. Синигерите се хранят с тези молци и така запазват дърветата непокътнати. Тази малка птичка изядва огромни количества насекоми – за един ден тя може да изяде насекоми, които се равняват на собственото ѝ тегло. В периода, докато храни малките си, едно семейство синигери може да изяде **НЯКОЛКО СТОТИН КИЛОГРАМА** насекоми!!

А, тази птичка виждали ли сте я? Знаете ли как се казва? Това е **Син синигер**. Той е голям, колкото половин врабче и е застрашен, защитен е от закона.

А, ето това е **Горската зидарка**. Често ще я видите да пълзи по кората на дърветата с главата надолу. Също така, обича да забива различни ядки в корите на дърветата и да ги разчупва със здравата си човка. Можете ли да предположите защо я наричат „зидарка“? Тя прави гнездата си в дупки или пукнатини и ги застила с кора или трева. На входа на дупката чрез човката си птицата оформя кална стена, която служи за вход на дома ѝ. Заради тази кална стена я наричат „зидарка“.

А, това птиче кое е? Виждали ли сте го? Това е **Сойката**. Тя е много недоверчива и потайна птица. Пъргава е и може да се забележи само ако лети или се задържи за малко неподвижна. Тя събира жълъди, плодове и семена, които често заравя в земята, за да си прави запаси. По този начин се оказва „помощник“ в засаждането на дърветата.

А, я го вижте този хубавец! Това е **Големият пъстър кълвач**. През пролетта и лятото той се храни с насекоми, а през есента и зимата – със сухи плодове и

семената от шишарките на иглолистните дървета. Той откъсва шишарките, поставя ги в малки дупки по сухите дървета и със силни удари изважда семената от тях. Така дневно той изважда семената на около 50 шишарки. Той може лесно да бъде чут да удря човката си по кората на някое дърво и така, пробивайки дупка в него, да привлече вниманието на противоположния пол. Всяка година издълбава ново гнездо в стволовете на дърветата, а после го изоставя. Наричат го „горският доктор“, защото пази дърветата от вредители.

Ето я и **Обикновената чинка**. Тъй като е много красива, хората я отглеждат и като декоративна птичка. Тя обитава гори, паркове, градини и дворове, така че можете да я срещате често. А, това е **Планинската чинка**. Тя често живее в ята с Обикновената чинка.

Ако сте достатъчно наблюдателни, в бъдеще ще успявате да забележите как навиците за хранене на птиците влияят върху техния външен вид, а външният вид, от своя страна пък – на наименованието на птицата. Прекрасен пример за това е **Черешарката** – тя има широк и здрав клон, с който разчупва костилките на различните видове дървета (череша, вишна, слива, габър, бряст и др.) и изважда крехките семенца от тях. Хранейки се със семената на черешите, тя бива наричана Черешарка. *Примери могат да се дадат и с други видове птици, които са наречени така, заради храната, с която се хранят – Орел змияр, Орел рибар, Осояд, Пчелояд, Стридояд, Овесарка и др.*

А ето това е господин **Домашен гълъб**. Преброихте ли колко гълъби видяхте на път към училище? Да, те са доста често срещани, тъй като нямат особен проблем с храненето, защото те просто ядат почти всичко, което намерят. В миналото по време на Първата и Втората Световна война той често е бил използван за пренасяне на съобщения поради добре развитото си чувство за ориентация.

Ето ги и врабчетата – **Полско и Домашно врабче!** *(Показваме снимки на*

Домашно и Полско врабче една до друга, за да уловят разликите между тях.)

Можете ли да ми кажете какви са разликите между двете и как бихте разпознали кое е Полско и кое Домашно врабче? Нека опитаме да ги разграничим едно от друго – те страшно много си приличат помежду си – и двете имат сиво коремче и гърди (долна страна на тялото), крилцата им също са еднакви в кафяво и черно. Основната разлика между двата вида е, че Полското врабче има характерно за вида си черно петно на бузата за разлика от другите видове врабчета. При Домашното врабче темето е сиво, за разлика от другите, при които темето и тилът са изцяло кафяви. Въпреки че в България е най-често срещаната птица в градовете, в Западна Европа числеността му застрашително намалява и то е изчезнало напълно от градове като Лондон и Париж.

Знаете ли, че София е една от най-богатите на птици столици в Европа? Тези птички обаче са в беда и животът им е постоянно застрашен от най-различни опасности. Според вас, кои са тези опасности? Да, точно така! **Изсичането на дърветата** е една от най-големите опасности за тези малки птици. Отсичайки едно дърво, ние оставяме нашите приятели както без храна, така и без дом. Още какви опасности за птиците знаем? Да, когато падне сняг, тяхната храна не се вижда и те остават без ядене за през зимата. Друго? **Разрушаването на градинките** може ли да бъде заплаха? Да, точно така, може – те също са местообитания за птиците и са важни, колкото и дърветата. Ако все повече междублокови пространства и паркове се застрояват, много от птиците губят своите домове. **Шумът** също е заплаха за птиците. При висок шум в населените места птиците не чуват малките си и не могат да ги нахранят. Така те загиват от глад.

Можете ли да се сетите за още заплахи? **Замърсяването** – точно така! Често замърсяването на околната среда с химикали причинява промени в гените на птиците. В градовете често могат да се видят птици с разлики в оперението и мутации. Знаете ли какво е мутация? Мутацията е промяна в генетичната

информация (в гените) на организмите. Мутацията се предава от поколение на поколение. В градска среда на мутацията се дължат промените в оперението на птиците – можем да видим врабчета с бели петна, кос (който обикновено е чисто черен) с бяла глава и т.н.

Не само химикалите обаче са проблем за птиците. **Боклуците от бита** също са опасни за тях. Може би сте виждали птица, която не може да лети, заради найлонова торбичка, омотана в крилете на птицата? Или птица, чийто корем е пълен с пластмасови капачки? Боклуците, които всекидневно изхвърляме, са пагубни за птиците. Те могат да ги убият. Знаете ли, че „пластмасовите отпадъци причиняват ежегодно смъртта на повече от 1 милион птици всяка година и на повече от 100 хиляди морски бозайници“? Какво решение можете да предложите вие? Как можем да не правим толкова боклук и да пазим птиците живи? Точно така – можем да използваме торби от плат или вместо да изхвърляме пластмасовите шишета с капачките, да правим от тях хранилки за птици. След малко ще ви покажа как става това.

За друг проблем можете ли да се сетите? Една от най-големите заплахи за живота на птиците в градска среда се явяват **стъклените сгради и прозорците**. Бързолетите например най-много страдат от промяната на сградите. При по-старите сгради птиците могат да си свият гнездо в някоя ниша или около периферията. При новите стъклени сгради обаче това е невъзможно. Стъклените сгради са прекалено опасни и за летящите птици. Те не виждат стъклото и се удрят в него със страшна скорост. Представете си каква катастрофа е за тях това! Колкото повече изцяло стъклени сгради виждате наоколо, толкова заплахата за пернатите ни приятели е по-голяма.

Има и една друга много специфична заплаха – **светлините по високите сгради**. Повечето прелетни пойни птици например летят към целта си през нощта и се ориентират основно по звездите. В резултат ярките светлини във високите

сгради може да ги объркат. Случва се някои птици да загубят ориентация до такава степен, че да летят безцелно в кръг, докато паднат на земята от изтощение. През нощта друга опасност представляват дъждът и високите облаци. При такива условия птиците летят по-ниско, което увеличава риска от удар във висока сграда.

Най-големият проблем на птиците в градска среда обаче си остава **липсата на храна**. Засаждането на декоративни храсти, които не раждат ядивни плодове в парковете и междублоковите пространства, изсичането на дърветата, пръскането с отрови с цел унищожение на насекомите убива храната на птиците и те остават без семена, плевели и насекоми.

Ние хората обаче можем да помогнем на тези малки същества да се справят поне с една от застрашаващите живота им заплахи. Според вас, как бихме могли да им бъдем в полза? Чували ли сте за „Зрънце любов“ – кампанията на Българското дружество за защита на птиците?

Пойните птички умеят да откриват храна през лятото, но когато дойде баба Зима и покрие всичко живо със своята снежна пелена, то и храната за нашите приятели изчезва. Ето защо е нужно да бъдат поставяни хранилки за птици на видни за тях места през зимните месеци на годината. С това ние можем да им дадем зрънце от нашата любов и да им покажем колко сме им благодарни за това, което правят за нас. Важно е да слагаме храна всеки ден, защото птиците свикват с нашия подарък и започват да викат и своите приятели на зимно пиршество. Колкото по-ниски са температурите навън, толкова повече нужда имат птиците от храна и енергия, за да ги преживеят. Най-добрата храна за птиците през зимата е суровият и неосолен слънчоглед, тъй като той съдържа високо количество мазнини и енергийната му стойност е много голяма. Това означава, че зарежда птиците с много калории и енергия, повишава тяхната телесна температура и така те преживяват през студените месеци. Ако нямаме обаче слънчоглед, може да сложим просо или пшеница – пак ще има полза.

Много е важно къде ще сложим своята хранилка. Ето защо е от значение да спазим някои съвети на нашите приятели от БДЗП. Най-добре е да поставим хранилката си на височина около 2 метра, във ниските клони на някое високо дърво, на просторно място, така, че птиците да имат възможността да прелитат и отлитат без проблеми. Важни правила за поставяне на хранилката са: да се уверим, че тя ще бъде далеч от котки и други опасни за птиците животни; ако поставим хранилката около нашия прозорец, то тя трябва да бъде на разстояние поне 2 м от него, за да избегнем случаен сблъсък на малката птичка със стъклото, не бива да безпокоим птиците, докато ги наблюдавате и в никакъв случай не трябва да им даваме осолени, пържени или печени семена. От офисите на БДЗП (или в сайта на Дружеството) можете да получите определител за птици, с чиято помощ да определите вашите нови пернати приятели.

Ако поставим хранилката си пред прозореца, пред нашата тераса или в нашия двор, ние ще имаме възможността да видим и кои птички са дошли да опитат от нашата импровизирана трапеза. В тази хранилка, която ще направим ние заедно, ще кацат основно малки птички – Голям синигер, Син синигер и други пойни птици. Има вероятност около мястото на хранилката да видим Горски зидарки, Големи пъстри и Сирийски кълвачи, Зеленики и др. Нападалите около хранилката семена пък ще нахранят Чарешарките, Обикновените и Планински чинки, Сойките, Гълъбите и врабчетата.

Хайде сега да си направим по една хранилка за птици! Сега ще ви пусна един филм, който искам да гледате много внимателно, защото в него се обяснява точно как ще направим своите хранилки за птици. *(Пускаме филма за хранилката за птици.)*

Ще спазваме следните стъпки, по които да направим своята хранилка:

1. Първо ще се погрижим бутилката, която ще използваме, да бъде суха и чиста отвътре, за да бъдем сигурни, че семенцата няма да мухлясат.

2. Сега ще пробием две дупки в долния край на бутилката от двата срещуположни края, за да пъхнем в тях пръчките, на които да кацат птиците, за да се хранят.

3. Ще вкараме в тях едната пръчица. Тя трябва да влиза през едната дупка и да излиза през другата дупка. Ще повторим същата процедура с друга пръчица, като я поставим малко по-нагоре от първата.

4. На около 4 см. над всеки изход на пръчиците ще пробием малка дупчица, от която птичето да кълве семенца. Трябва да се съобразим с това дупчицата да не бъде прекалено голяма, за да не падат семенцата от бутилката.

5. Сега ще пробием две дупки при гърлото на бутилката и ще пъхнем в тях въженцето. Ще го завържем така, че да образува закачалка и с нейна помощ да закачим хранилката на дърво, на решетка и т.н.

6. Сега ще напълним хранилката със семенца с помощта на фуния или навит лист хартия.

7. И сега идва и най-хубавото – закачането на хранилката! Ще я закачим на клона на дърво или на нещо високо на балкона, или в двора.

След като поставим своята хранилка на място, откъдето можем да я следим и тя да бъде видима за птиците и лесна за откриване, можем да я отбележим на картата за хранилки на сайта на БДЗП, да я снимаме и да я покажем в групата на БДЗП във Facebook (<https://www.facebook.com/BSPBirds?fref=ts>).

Хайде сега да се снимаме със своите хранилки! *(Деца се снимат заедно със своите хранилки.)*

В края на занятиято или докато децата правят хранилката, може да се дискутират с децата въпроси като:

Избройте птиците, които запомнихте днес.

С какво трябва да се съобразим, когато закачваме своята хранилка?
Какви семена е най-добре да сложим в хранилката?
Какви птици можем да очакваме да се хранят от и около нашата хранилка?
Защо е добре да поставяме хранилка през зимата?
Кой вид птица ви направи най-силно впечатление и защо?
С какво ще запомните това занятие?

Всичко, коментирано по-горе в текста, е примерен сценарий за това как можете да осъществите своето занятие. Предлагаме ви да използвате структурата на теоретичната част без особена промяна. Практическата част обаче предразполага към по-широко поле за действие, затова ето няколко варианта, чрез които можете да я разнообразите или изцяло промените:

Вариант № 1

Вместо да гледате филм как се прави хранилка за птици и да провеждате работилница за направата ѝ, можете да организирате игра за децата, която да затвърди наученото в теоретичната част в посока опознаване на обикновените видове птици. Има няколко варианта за игри и занимания:

Да си направим маска с образа на птичка

Маските са част от пакета за занятието. От вас се иска само да ги копирате върху картон толкова пъти, с колкото деца ще работите. Съветваме ви копията на маските да бъдат поне с 2-3 броя повече от децата, за да избегнете възможността някое от тях да повреди маската си преди да я е направило и да остана накрая без маска. Разполагате с 3 вида маски – на Син синигер, на Домашно врабче и на

Червеногръдка.

Как да направим маската?

- Изтеглете файла от страницата на БДЗП (ето линк: <http://bspb.org/bg/useful/maski.html>), ако нямате налична маска на хартиен формат;
- Принтирайте маската на картон;

Инструкции за децата:

- Изберете своя любима маска;
- Оцветете маската, както е показано;
- Изрежете внимателно маската и клюна, като следвате пунктира с нарисувана ножица;
- Още по-внимателно изрежете дупките за очите и двете пунктирни линии между очите;
- Внимателно пробийте малките дупчици отстрани, на които да вържете ластик;
- Сгънете маската по нарисуваните точки на брадичката и на челото и леко притиснете;
- Пъхнете белите части на човката в дупчиците, изрязани между очите и залепете внимателно отзад с тиксо;
- Мушнете ластика през дупчиците отстрани, завържете го накрая и/или го залепете с тиксо отзад, за да е по-здраво.

След като децата завършат своите маски ще могат да се снимат с тях или да разиграят кратка пиеса, влизайки в ролята на птички. Като продължение на

рисуването на маските можете да използвате Вариант № 2. Ето го и него...

Вариант № 2

Игра „Къде изчезнаха дърветата?“

Можете да използвате и други игри, с които да замените работилницата за хранилка и тя да бъде продължение на работилницата за маски. След като всяко дете направи своя маска и си я сложи на главата, то може да участва в играта „Къде изчезнаха дърветата?“ и да влезе в ролята на птичката, чиято маска вече има.

Играта е посветена на дърветата, тъй като те са основен производител на кислород (съставна част на въздуха) и дом на много птици и животни. Тя цели да демонстрира влиянието, което оказва унищожаването на дърветата. Отсичането на всяко едно дърво води до загуба на различни видове животни и птици и до намаляване производството на кислород. Ето защо е важно децата да разберат, че трябва да опазват дърветата, за да се запази както биологичното разнообразие, така и въздухът.

Размер на групата от участници: повече от 10 човека.

Инструкции за игра:

1. Изберете четирима доброволци, които ще бъдат в ролята на дърветата и ще стоят в четирите края на квадрат (ако тази игра се играе сред природата, могат да се използват истински дървета). Дърветата или доброволците, които играят дървета, трябва да бъдат на 10-15 м едно от друго. Всеки от останалите играчи ще

сложи маската си от миналото занимание и така ще влезе още по-достоверно в ролята си на птичка. Ако преди тази игра децата не са правили маски, на всяко дете може да се даде карта с животинка или птица, която живее по дърветата и с помощта на тази карта то да влезе в своята роля. На доброволците, които играят в ролята на дърво, трябва да им се даде снимка на дърво.

2. Когато извикате „Лети!“, участниците започват да тичат от едно до друго дърво. Те трябва да задържат дъха си, докато тичат (летят) между дърветата. Могат да дишат само когато са до някое дърво.

3. Всичко това се повтаря 3 пъти. Следващият път, когато извикате „Лети!“, „отсечете“ едно от дърветата и оставете само три. Повторете описаните действия, докато остане само едно дърво. Напомняйте на участниците, че могат да дишат само когато са до някое дърво. Кажете им да „отлетят“ и от последното дърво и тогава „отсечете“ и него. Всички „умират“, защото не могат да дишат.

4. Попитайте ги „Защо се нуждаем от дървета?“, а те е логично да дадат отговори като „За да можем да дишаме!“.

След играта, когато децата се успокоят, можете да направите дискусия на тема: „Какво може да се направи, за да се спре унищожаването на дърветата и горите по света“.

Вариант № 3

Предложение за екскурзия след осъщественото занятие

Цел на екскурзията: Да се затвърдят знанията на децата относно обикновените видове птици и техните проблеми, свързани с храненето и запазването на дома им.

Задачи:

- децата да се научат да разпознават коментираните видове птици от теоретичната част на занятието;
- децата да се научат как се попълва Дневникът на орнитолога;
- децата да приложат наученото на практика – ако преди са разпознавали птици по картинка и по звуци, сега да ги разпознаят на живо;
- да се научат как точно се поставя хранилка, къщичка или поилка за птици в гората (зависи от това какво доброволецът е решил да им покаже).

Забележка: Можете да организирате занятие, в което децата сами да направят табела с надпис на природозащитна тема: „Пазете птиците – те са важни за нас!“, „Една птичка = един живот!“, „Дари зрънце любов на птичка!“ и т.н., но те трябва да бъдат монтирани единствено и само в двора на училището, в което провеждате занятието. Препоръчително е да се съветвате с директора на училището преди да предприемете, каквото и да било действие, свързано с децата в повереното му училище! За всичко, свързано със занятието, можете да потърсите помощ от екипа на БДЗП във вашия град или в най-близкия до вашето населено място офис на БДЗП.

Очаквани резултати: всяко от децата да може да определи, виждайки ги в природата, поне 3 вида от най-често срещаните птици и да разкаже пред съучениците си с какво те са известни и защо трябва да ги пазим и подхранваме през зимата.

Размер на групата: 10-20 деца.

Материали: определители за обикновените видове птици в района – по 1 за 3-4

деца, бланка за нанасяне на наблюдаваните видове птици (Дневник на орнитолога) – трябва да имате толкова бланки, колкото са децата, дори с 2-3 повече, моливи или химикали (толкова бройки, колкото са децата), с които учениците да отбелязват кои видове птици са видели, фотоапарат, бинокли и тръба за наблюдение (по възможност).

В зависимост от това с каква цел се осъществява екскурзията (дали по време на екскурзията децата ще поставят хранилки, къщички или поилки) децата ще имат нужда и от предметите, необходими за целта, съответно – хранилки за птици, къщички и поилки. Ако се поставят табели и къщички, ще бъдат необходими чук и пирони.

Възможно е да заведете децата на екскурзия без да поставяте хранилки, къщички или поилки за птици. Желателно е обаче такива да бъдат поставени, за да научите децата какъв е правилният начин за поставянето им, с какво трябва да се съобразяват и как да избегнат контузии.

Период за провеждане на занятието: препоръчително е екскурзията да се осъществи през месеците:

От края на **ноември** до края на **март** (ако децата поставят хранилки за птици);

През **септември – октомври** или **февруари – март** (ако децата поставят къщички за птички);

От **юли** до **септември**, когато е най-сухо и горещо времето (ако децата поставят поилки за птички).

Ако децата няма да поставят къщички, поилки или хранилки за птици, екскурзията

може да се осъществи през всеки период от годината, като за предпочитане са летните месеци.

Най-добро часово време за наблюдение на птици: летните месеци – от 5:00 ч. до 10:00 ч.; зимните месеци – от 7:00 ч. до 11:00 ч.

Методи за обучение: екскурзия, лекция на открито, практическо занимание, демонстрация, беседа, дискусия.

Методи за оценяване на постиженията: в края на екскурзията ще бъдат проверени бланките, в които децата са отбелязвали наблюдаваните от тях птици (Дневникът на орнитолога) и всяка бланка ще бъде коментирана от доброволца на БДЗП заедно с децата. В края може да бъде направена викторина с въпроси към учениците и всеки верен отговор да бъде награден със символична награда, осигурена от вас – например стикер или плакат.

Всяко дете може да бъде удостоено със сертификат „Млад орнитолог“, който да отбележи неговият напредък в областта на опознаването и защитата на птиците. Примерният вариант за сертификат е поместен в пакета на занятието.

ВАЖНО!!! Когато раздавате сертификатите, убедете се, че има точно толкова бройки, колкото са децата. Вземете със себе си 1-2 броя непопълнени сертификати, за да можете да реагирате, ако някое дете дойде и не сте го предвидили предварително.

Ето някои примерни въпроси за викторината:

Коя е птицата, символ на гр. София? (Големият синигер)

В кои две европейски столици врабчетата са изчезнали напълно? (Лондон и

Париж)

Коя е птицата, която храни малките си със специален секрет (мляко) в първите няколко дни от раждането им? (Домашен гълъб – гълъбово мляко)

Коя е птицата, която зазижда входа на своето гнездо? (Горската зидарка)

Ако поставим хранилката си за птици на балкона, на колко метра от прозореца трябва да бъде тя? (На поне 2 м)

Какви семена трябва да поставяме в хранилката за птици? (Сурови, неосолени)

Кое птиче наричат с името „горският доктор“? (Голям пъстър кълвач)

Как се казва кампанията на БДЗП за подхранване на обикновените видове птици? („Зрънце любов“)

Коя птица е „помощник“ в засаждането на дърветата? (Сойката)

Колко вида синигери познавате? (За верен отговор се счита изброяването на поне 3 вида синигери – Голям синигер, Син синигер, Дългоопашат синигер, Черен синигер и т.н.)

Коя птица е кръстена на храната, която яде? (Черешарката)

Избройте поне 3 птици, които са наречени на храната, с която се хранят. (Пчелояд, Осояд, Стридояд, Орел змияр и др.)

Коя птица има характерно за вида си черно петно на бузата? (Полското врабче)

Колко вида чинки познавате? (Обикновена и Планинска чинка)

Маршрут за екскурзията

Маршрутът за екскурзията може да бъде разработен в зависимост от това в кой град или село провеждате занятието. Тук ще разгледаме маршрут за градски парк, в който могат да се срещнат най-различни обикновени видове птици. Това е маршрут за обход в Южния парк в гр. София.

Ето карта на маршрута:

Библиография:

Спасов, С. На среща с птиците на България, Българско дружество за защита на птиците, Природозащитна поредица – книга 17, София, 2012, 193 с.

Терзиев, Н., Купър, Б., Стойчев, С. Господарите на небето, Българско дружество за защита на птиците, Книга за учителя природолюбител, София, 2010, 113 с.

Вижте 10 шокиращи кадри на замърсяването с пластмаса, в: <http://bezpartien.com>, 01/04/14 г.

Зрънце любов, в: <http://bspb.org/bg/campaign/zrance-lubov.html>, 26/03/2014 г.

Убийците – стъклото и светлината, в: <http://wol.jw.org/bg/wol/d/r46/lp-bl/102009047>,

01/04/2014 г.